

Заглада С.В.,
здобувач вищої освіти, група МВ-3
Поплавський П.Г.,
старший викладач кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПРОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У КОНСУЛЬСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

Культурна дипломатія є важливим елементом міжнародних відносин, оскільки вона сприяє взаєморозумінню між народами та державами через культуру, мистецтво та освіту. В сучасному світі, де політичні й економічні взаємовідносини можуть бути напруженими, культурна дипломатія виконує роль м'якої сили, яка допомагає зміцнити позитивний імідж країни та сприяти міжнародному діалогу. Одним із ключових інструментів реалізації культурної дипломатії є консульські установи, які активно залучаються до організації культурних заходів за кордоном та просування національних культурних цінностей.

Актуальність теми полягає в тому, що в умовах глобалізації та сучасних політичних викликів культурна дипломатія стає одним із основних засобів розвитку міжнародних відносин.

Мета роботи – дослідити роль культурної дипломатії в консульській практиці, а також проаналізувати її вплив на формування міжнародного іміджу держави.

«Зовнішня культурна політика — це комплекс заходів, які держава розробляє та здійснює на міжнародному рівні для популяризування національної мови й культури за кордоном і задля створення сприятливої зовнішньополітичної кон'юнктури, що дає змогу ефективно реалізовувати зовнішню політику» [3, с.7]. Таким чином, поняття «культурна дипломатія» – це певний комплекс скоординованих дій держави у сфері розвитку та популяризації її культурної спадщини шляхом оптимізації наявних базових ресурсів держави та суспільства на певному етапі їх розвитку.

Майже усі країни Європи можна назвати успішними в контексті культурної дипломатії, адже побудова, розвиток та використання культурного потенціалу завжди був на високому рівні. На нашу думку Франція є гарним прикладом у культурному розумінні із кількох ключових причин. Франція історично сприймається як один з культурних центрів Європи і світу, її дипломатичні зусилля активно підтримують та зміцнюють цей імідж. Такого глобального рівня визнання було досягнуто насамперед завдяки системі інституцій культурної дипломатії. «Французький інститут та мережа Альянс Франсез – основні структури, які здійснюють культурну діяльність Франції за кордоном. Перебуваючи у віданні Міністерства Європи і закордонних справ, він сприяє досягненню нових цілей і розширенню міжнародного впливу Франції за рахунок посилення діалогу з представниками інших культур, заснованого на розумінні та партнерстві» [1, с. 168]. Діяльність цих інституцій сприяє не тільки поширенню французької мови, але й знайомить світ із французьким мистецтвом, музикою та літературою, створюючи глобальну платформу для культурного впливу. Культурна дипломатія Франції на сьогодні показує високий рівень ефективності та впливовості. Її приклад демонструє помітний рівень у зовнішній політиці, який сприяє досягненню політичних цілей та національних інтересів. Франція також має широкий спектр засобів, завдяки яким може впливати на поточні світові події. У XXI столітті французька культурна дипломатія не зупиняється на історичних досягненнях, а створює нові умови та перспективи для соціального та культурного розвитку країни, що має позитивний вплив та має визнання у політичному та культурному житті Франції.

Ще одна країна, яка має безумовно високий рівень розвитку культурної дипломатії — Німеччина. Головною умовою такого рівня розвиненості, на нашу думку, можна назвати “Закон свободи”, який визначає напрямок культурної політики Німеччини. «Мистецька свобода — одне з найбільш захищених у німецькому каталозі фундаментальних прав, яким забезпечено захист мистецьких форм вираження, зокрема, від державних директив та регулювання змісту, закріплена в статті 5 «Основного Закону» Німеччини. Також тут зазначено, що мистецтво та наука, дослідження та навчання повинні бути

вільними» [4, с. 1]. Однією із найвідоміших німецьких громадських організацій, що працюють у сфері культури, є Інститут Гете. Метою цієї організації є популяризація німецької мови та підтримка міжнародної співпраці із Німеччиною у сфері культури. Завдяки своїй діяльності Інститут Гете демонструє німецький підхід до культурної дипломатії, в якому культурні цінності відіграють важливу роль у міжнародних відносинах.

Зокрема, Інститут Гете також має представництво в Україні, де окрім поширення німецької мови та надання інформації про Німеччину він ініціює створення діалогу між державами та підтримує зв'язок між культурами. У період із 24 жовтня по 24 листопада 2024 року у рамках транскультурного літературного проєкту Історії Чорного моря – Black Sea Lit у Музеї історії міста Києва проходитиме виставка “Протест / Архітектура. Барикади і намети: світ і Україна”. Проєкт відбуватиметься за підтримки Goethe-Institut в Україні у партнерстві із Національним музеєм Революції Гідності та Німецьким архітектурним музеєм у Франкфурті. Його присвячено річницям українських Майданів – 20-й річниці Помаранчевої революції та 11-й річниці Революції Гідності [2]. Такий культурний проєкт демонструє здатність Інституту Гете створювати платформи для обміну ідеями й поглядами на важливі соціально-політичні теми, які мають значення для обох країн. Співпраця з українськими музеями та інституціями сприяє глибшому розумінню європейської історії, зокрема ролі протестних рухів, та об'єднує різні культурні традиції, створюючи спільне бачення демократичних цінностей. Діяльність Інституту Гете підсилює культурні зв'язки між Україною і Німеччиною та розвиває міжнародний культурний діалог, що є важливим аспектом культурної дипломатії.

У висновку можна сказати, що успішне формування іміджу держави було розглянуто на прикладі Франції та Німеччини. Досвід цих країн показав, що національна культура, мова, мистецтво, традиції та креативні індустрії є потужними інструментами культурної дипломатії, які формують впізнаваний імідж і підвищують культурний вплив держави. Таким чином, успішне формування іміджу держави ґрунтується на комплексному підході до культурної дипломатії, який включає просування національних цінностей, підтримку

креативних індустрій і побудову довготривалих культурних зв'язків. Це створює стійкий, позитивний образ країни та сприяє зміцненню її позицій на світовій арені, роблячи культурну дипломатію стратегічним ресурсом у сучасних міжнародних відносинах.

Список використаних джерел:

1. Авраменко В. Культурна дипломатія у зовнішній політиці Франції на сучасному етапі. *Травневі студії*. 2019. № 4. С. 167–171. URL: <http://jts.donnu.edu.ua/article/view/6895> (дата звернення: 06.11.2024).
2. Виставка та публічна програма: Протест / Архітектура - Goethe-Institut Україна URL: https://www.goethe.de/ins/ua/uk/ver.cfm?event_id=26180758 (дата звернення: 11.11.2024).
3. Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка; Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: ДП «ГДІП», 2021. 252 с.
4. Kyva N. Cultural policy of Germany and the federal cultural foundation (in Ukrainian). *Academia.edu - Find Research Papers, Topics, Researchers*. URL: <http://surl.li/bilvvl> (дата звернення: 11.11.2024).